

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi!

Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și strălădăre.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-ii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața uzor lângă Inimă Nr. 30. etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dăruirea acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti în avans.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neratificate nu se primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Inserate
se publică în Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SPURSI de ANUNȚURI:
La Viena la M. Dukas Nisch,
Nr. Angenfeld & Emerio Led-
eck, Heinrich Bohalek, A. O-
slik Nisch, Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
gor, Khatstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Brassébet-köbrut.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo.
— RECLAME pe pagina
1-3 o serie 20 bani.

Nr. 283.

Brașov, Joi 31 Decembrie

1909.

„Documents du progrès“....

cea mai de seamă revistă apuseană, care apare în mai multe limbi de-odată, dă din peana lui E. Pernerstorfer, vicepresidentul socialist al Reichsrath-ului, un articol despre chestia de naționalitate. Dăm unele fragmente, din acel articol, după »Lupta« :
»...Simptomele tuturor crizelor politice au destăinuit de curând microbul: chestia naționalităților, neglijată de veacuri, reprimată, ajunsă azi în stadiul, care cere o neamănată deslegare. E de rezolvit o dublă chestie. Trebuie creată o formă de guvernare corăspunzătoare netăgăduitelor drepturi ca națiuni a tuturor neamurilor din Austria; înțelegând fără îndoială și raportul cu neamul unguresc, cu întreaga Ungaria, raport, care absolut nu e fixat și nu e definitivizat prin legea din 1867. În partea a doua e de dat o justă soluție arzătoare chestiunii de naționalități în Ungaria, unde naționalitatea maghiară ocupă o poziție ce nu se poate întemeia pe nici o teorie de stat și nici nu se poate scuza prin vre-un motiv de oportunitate...
Visul păcii cosmopolite a suferit la noi un desăvârșit flasco. Națiunile se dovedesc tot mai mult de realități pline de viață, cari nu se mai pot ținea în nejusta lor poziție prin niște vorbiri și tratări pline de ură și lipsite de calmitatea seriozității, și cari nu merită întreaga noastră atenție. Numai atunci se poate trata chestiunea lor, dacă te apropii de ele cu cinstea ce li se cuvine...
...Chestia naționalităților din Ungaria se apropie de deslegare — deși nu de cea definitivă. O provoacă tot mai marea conștiință națională a popoarelor neîndreptățite și mai ales votul universal ce trebuie să ia viață, în o oarecare formă, și în Ungaria reacționară. »Coroana a promis în 1905 votul universal; și chiar de le va succede Ungurilor să falsifice voința atât de corectă a domnitorului, introducând o lege care nu dă națiunilor posibilitatea să-și trimită atâția reprezentanți în casa țării, cât le compete după numărul lor, votul universal — falsificat — va servi de un nou indemn spre lupta ce va aduce pe altă cale roadele ce le-ar aduce o lege de vot cinstită.

Economice.

Ion de pe Văcarea.

„Inter arma silent musae“ zice proverbul latin, sau fiecare lucru la timpul său. În toiul luptei pentru apărarea limbii și bisericii neamului nostru românesc din Transilvania și Ungaria, ne-am pus adesea întrebarea, dacă mai este timp și momentul potrivit pentru a deschide discuțiuni de probleme economice și sociale, când alte lucruri sunt mai arzătoare, și ne-am ținut în rezervă, dând aceloră întâietatea. Chestia se poate pune așa și așa. Să ne apărăm numai biserica și școala și să desconsiderăm celelalte chestiuni sociale și economice, ori să căutăm întâi consolidarea pe terenul social și economic, ca prin noi înșine să putem susținea biserica și școala, societăți culturale, dă-tine, industrie, arta națională etc. cu mai multă vigoare.
Totuși cătră finele anului ce es-piră, s'au ivit unele simptome pe terenul social și economic, cari pe noi ne bucură și voim să le reproducem aci. În prima linie vom aminti instituțiunea unui post de agronom din par-tena Asociațiunei, care în trecut fie zis, nu multă treabă va face, față cu raporturile și nevoile unei populațiuni rurale de 3 milioane și în 26 comi-tate — chiar de oțel să fie el și ori și cât de bine pregătit, cu dor de muncă nemărginit.
Dar este un început bun, căci de povești și colide ne-am ținut cam destul. Apoi am cetit reprodus în „Gazeta“ un articol din „Unirea“, dar nu complet, că a început să se simtă și la Blaj nevoia și lipsa unei școale practice de agricultură sistemisată pentru trebuințele țăranilor noștri și îndrumarea lor pe calea progresului, apoi discută relele aduse poporului prin comasări și segregări și asaltu-rile desperate ce dă el acum pentru redobândirea terenului pierdut, pentru

care jertfește cât face și cât nu face. Numai cât cu aceste încă nu se va stămpăra setea țăranului nostru de pământ, și în altă direcție trebuiește căutată soluția.

Tocmai cazul moșiilor mari și mijlocii, condamnate să dispară din-tre noi, ar trebui să deschidă cât de bine ochii conducătorilor noștri, căci dâșii nici setea poporului țăran după pământ nu o vor înlătura pentru tot-deauna și nici cultura și progresul economic prin spargerea și dismem-brarea aceloră nu-l vor favoriza. Co-masările forțate, segregările și despă-gubirile scandaloase pentru drepturile regaliene cătră usufructuării lor de până atunci, nu au putut salva pe baroni, grofi și gentry de scăpătare și fără muncă și trudă de a-și bate și munci și dâșii creeri, nu mai pot trăi. Brațe ieftine la îndemână, des-facere pentru produse și mijloace de transport ieftin și sigur au avut tot-deauna — și totuși ei s-au dus pe copcă cei mai mulți. Moșiile lor mij-locii și mari, nu prea mari ca întin-dere, erau cele mai potrivite pentru a reactiva o agricultură intensivă și in-dustriile anecse agriculturii. Totuși s-au dus și ei și moșiile lor.
Apoi poporul nostru are între toate popoarele conlocuitoare sporul numeric cel mai mare, și am fi tare greșiți de a ne compara în privința aceasta cu sașii și șvabii sau un-gurii. Cea mai mare parte din fostele sesiuni coloniale-moșioare iobăgești, s'au împărțit deja în câte 5—6 părți și se vor subîmpărți în curând în alte 6—8 ceosvârte și fărâmurii de moșie, o adevărată pacoste agricolă pe ță-ran și pe țară, iar cu moșioarele ato-mizate buna stare și cultura poporu-lui și a țării nu sporește. Deci în altă parte trebuiește căutată soluțiunea.

Școalele noastre medii dimpreună cu preparandiile și seminarele, cu or-ganizațiunea și programa lor actuală fac mai puțin pentru îndrumarea po-porului în cele economice, decât fos-tele școale triviale grănicerești de pe

vremuri. Că preoții și învățătorii eșiți din ele, dau cel mai mare contingent de inițiatori, fundatori și susținători ai băncilor este adevărat, dar aci s-a limitat rolul lor, ca și al băncilor în-ființate de dâșii, din cauză că nici dâșii nu au avut o pregătire spe-cială în materie și nu au eșit sau prea puțin au eșit din sfera restrânsă a cer-cului lor. Chestiunea învățării con-tabilității este cea din urmă, deși e importantă și ea, dar omul cu o cul-tură mediocră, și-o poate însuși în câteva luni, cum și-au însușit-o sute de negustori, meseriași etc. Nici cu masa studenților nu se rezolvă Ches-tiunea bunăstării poporului, chiar dacă s-ar înființa mese gratuite pe lângă toate gimnasiile românești și stră-ine, la Năsăud, Brad, Sibiu e'c. Ba cetesc în unul din numerile recente ale „Țării Oltului“ cât nu s-ar putea face de cătră cele 19 bănci oltene și ardene, după beneficiul, ce-l au de 180,000 cor. anual, dacă s-ar sacrifica pe fiecare an câteva mii de coroane pentru masa studenților pe lângă gimnaziul de stat (nu de fugit) din Făgăraș! „Chelului tichie de măr-găritar îi trebuiește“, mi-am zis când am cetit acel marinos apel! Căci tot în acelaș număr la pag. 3—4 am cetit că în târgul de toamnă al Fă-gărașului în lungul șir de circa 100 metri de cismari erau tot unguri și numai 2 români, iar în alte rânduri de șetre printre cari românii nu mai în-căpeau, erau numai sași din Făgăraș, Cincul-mare, Agnita, Cohalm etc. me-seriași români ca în palmă; abia în 2 branșe erau de ai noștri.
Ne-am mirat că călătorul n-a nu-mărat și pe advocații și pe solici-tatorii de avocat români, și neapărat că în județul cel mai compact ro-mânesc, unde în urgisita epocă a Aprobatorilor și Compilatorilor se ju-decau procesele după dreptul ținu-tului și se aducea sentințe în limba ro-mână — cu concursul meselor gratuite ale studenților să mai formăm încă 199 advocați și candidați de ad-

FOILETONUL GAZ. TRANS.

Poveste de Crăciun.

Selma Lagerlöf.

Ca mulțămită pentru premiul de 200 de mii de lei ce i s-a dat, Selma Lagerlöf a cetit, la banchet, povestea ce ur-mează. Mai întâiu însă a arătat cum a venit de-atâtea ori la Stockholm, în tim-pul serei, împreună cu mai mulți călători, adormiți de oboseala zilei. Venea să dea un examen ori să caute editor pentru vre-o lucrare. De data asta a venit să ia premiul. Din pădurile liniștite din Vörmland, a ajuns în zgometul mulțimei, în bucuria unei serbări.
Dar ce bucurie pentru mamă! Ce s-ar fi bucurat și tata căruia îi plăceau așa de mult poeziile și literatura. Ca de atâtea ori, în legănarea trenului, s-a gândit la tată-sau. Acuma s-a întrebă ce ar fi dacă ar merge în ceruri să-i ducă vestea cea fericită.
»Dacă m-ași duce la tata, l-ași găsi stând în scaunul său leagăn pe o verandă, în fața unei grădini sorite, plină de flori și de pasări, și cetind, firește povestea lui

Frithjof. Cum mă vede, lasă cartea, pune ochelarii în cutie, se scoală și-mi ese în-tru întâmpinare. Și zice: »Bună ziua! și »Bine ai venit! și »Ei — nu, ești aici? și »Ce mai faci, fetiță? — cum îi era obiceiul. Iar, după ce se așează iarăși pe scaun, se miră cum de-am venit să-l cer-cetez acolo sus.
»Nu s-a întâmplat, doar, vre-un bu-cluc acasă? mă întreabă îngrijorat.
»Nu, nu, tată, toate merg bine.
Voiu să încep a-i spune noutatea cea mare, dar mă gândesc: »Mai așteaptă nițel, ia-o pe încunjor.
»Da, am venit numai să-ți cer un sfat, zic și mă fac necăjită. »Uite-te ce e: m-am înglodat în datorii.
»Tu, tu — mi-i teamă că n-o să aflu nici un ajutor aici, sus, la noi, zice tata.
»Aci, putem zice, ca și despre casele cele vechi ale domnilor dela noi, în Värmland: »Nime, nici oamenii nici lucrurile nu au bani.
»Am datorii mari nu numai din pri-cina banilor fac eu.
»Rău atunci, răspunde tata. »Ia spu-ne-mi tot de-a fir a păr, dela început, fetiță-o.

»Nu cer prea mult, când voiu să mă ajuți zic eu, »căci toată vina e a ta...«
(Apoi îi arată pe larg, cum a făcut-o să-i fie dragi basmele și poveștile vite-jești, cum i-a tot dat să cetească pe Feg-ner, pe Runeberg și pe Andersen și cum le datorește acestora așa de mult, din vina lui tată-so).
»După ce i-am zis așa, s-a sculat tata, de pe scaun, ochii îi străluceau, și mi-a zis:
»Imi pare bine, că te-ai infundat în astfel de datorii din vina mea!
»O fi așa, dar tot tu ești de vină că nu s-a isprăvit numai cu astac.
(Apoi îi amintește, într o limbă mă-estătră, că el i-a povestit despre cavalerii sărați și fără patrie din Värmlandul ve-chiu și de cântecele lor, când, în tinerețe, colindau dela o curte la alta și că i-a po-vestit ce-a auzit dela bătrâni, în colibe-mi mici din pădure, cari spun șoptind despre Nöck și Troll și de fata ce locuește în munt. Și despre poveștile călugărilor sfinți și sarbezi la față, în schiturile întunecoase. E datoare tuturor acestora, cari au trăit pentru istorisirile din vechime, precum și țăranilor din Dall, pe cari credința i-a îm-pins până la Ierusalim. Și e datoare nu nu-

mai oamenilor, dar și vietăților din codri, pășerilor cerului, florilor de pe copaci, cari i-au destăinuit tainele lor).
Tata dă din cap și zimbește, în vreme ce vorbesc și nu pare de loc îngrijorat.
»Trebuie să înțelegi cât de grea îmi e po-vara datoriei, tată!, zic eu, și mă fac din ce în ce mai supărată. »Pe pământ nu știe nime cum să mă plătesc de datoria asta. Am crezut că veți fi știind aci, în cer.
»Da, știm, zise tata și lua lucru în ușor, cum îi era obiceiul. »Nu te speria! Nu te teme, copilă.
»Da, tată, însă mai este ceva, zic eu. »Sunt datoare și tuturor celor, cari au îngrijit limba și-au făcut din ea o u-nealtă atât de mlădioasă și m-au deprins a mă folosi de ea. (Aici laudă cu vorbe foarte nemerite pe cei mici din popor, cari au făurit limba, timp de sute ani și pe acei puternici prin cuvânt, cari au in-struit-o și desăvârșit-o. Rostește numele celor mai de frunte din literatura de as-tăzi a Suediei, cari au ajutat-o să ajungă stăpână pe limbă. Apoi vorbește de cei cari au ajutat-o în viață și în lucrările ei literare: regele Oskar, prințul Eugen, Georg Brandes, Geierstam și mai ales de prietina așa de bună Esselde, care avea

Pagiri

Am z nepăsare fi treg volum întâmplare

Lil La Se Cu Si Să Şe Fr As Pr Fa Cu

Ve Ni De Vo la Dr Să Nu Şi De N Cl Ce Fe Ca No

La p platonică. El nu poa cânte och cât virtut raiul.

O In V M U P S C D Ir S Ş C Ş P

Câte de toată

C U C I I M S I I C

Ver şi uşor şi farme

tin ni să o

câr un s ama

rânil când de c tr-o reiau vreme scris e c t...

Ac nuanţate mai înq şi atunc care tot

vocat români, spre procopsirea poporului oltean, crescuți în școale și spirit unguresc, care să-i convingă, că nu sunt buni de nimica, căci numai străinii sunt în stare să administreze, să-i judece și să le facă dreptate. Este însă în interesul poporului român de a sprijini moralmente și materialmente acel gimnaziu, înființat spre desnaționalizarea lui și unde nu se predă o boabă din limba poporului nostru. Românii au lipsă de gimnazii proprii în centre mai mari și de un trafic mai însemnat, în Brașov, Sibiu etc. în care să se dea fiilor lor o educație curat românească, indiferent dacă mai învață și limbi străine ori nu — iar nu într-un oraș de adunături și parveniți spre mărirea și satisfacerea ambițiilor acestora.

Roadele legii școlare. Impotriva învățătorilor români d-l Ilie Câmpean, din Agârbici și d-l Vasile Muntean, din Hașfalău, s-a pus la cale cercetare disciplinară din partea ministrului de instrucție publică, pe motiv, că nu propun limba maghiară cu destul rezultat. — Am dori să ne fie semnate cazurile acestea totdeauna și cu toate amănunțele lor.

Khuen-Héderváry!

Este designat de ministru-președinte!

Iată depeșa primită din Viena dela audiența de ieri:

»Astăzi la orele de prânz, a fost primit în audiență la Maj. Sa, fostul ban al Croației, și pe urmă președinte de conziliu, Khuen-Héderváry. După audiența Héderváry a declarat în fața raportorului biuroului de presă: Am primit mandat de la Maj. Sa pentru constituirea cabinetului. Lukács va fi primit de asemenea în audiență după prânz la orele 2; el și-a terminat misiunea. După prânz am să plec la Héderváry, iar de acolo la Budapesta, pentru a-mi împlini misiunea numai decât. În momentele acestea nu pot să fac declarații asupra programului meu. Mai multe nu pot spune. Nu pot să fac declarații nici în chestia, dacă va fi trebuință să facem alegeri nouă. Măne, la Budapesta, am să-mi desfășur programul.

Informații particulare, ce primim din Viena, afirmă că Héderváry are la sine decretul pentru disolvarea Camerei, și, în genere, i s-a dat mandat pentru o acțiune cât se poate de întinsă. Înainte de toate însă va avea să facă și el încercări cu »partidele majorității«, și numai dacă n-ar isbuti să ajungă la înțelegere cu ele, ar

ordona noi alegeri, cu lozinca sufragiului universal, egal, secret, după comune!

Lukács a fost primit în audiență după prânz. El a remis Maj. Sale mandatul său. Maj. Sa i-a mulțumit călduros pentru osteneală.

Pressa maghiară primește destul de calm numirea noului guvern. Unele ziare mai vorbesc de rezistență și nouă luptă națională dar nu țipă, și nu poartă »vérszkard«-ul prin țeară.

»Pester Lloyd« publică un interview cu Héderváry și altul cu Lukács. Cel din urmă a mărturisit că e ca și constituit noul cabinet pentru alegeri. Numai câteva chestii de detalii mai sunt a se rezolvi. »P. L.« speră că Héderváry va fi în stare să restabilească vechea politică deakistă. — Lukács zice că a primit asigurări de la toți șefii de partid, că i se va vota indemnitatea.

»Az Ujság« crede că guvernul Wekerle luptă din răzputeri în contra publicării noilor alegeri, și a pregătit un nou plan de descurcare, pe care l-ar fi prezentat Maj. Sale.

»Pesti Napló« dă o știre cam ciudată. Dacă se vor face alegeri noi, zice ziarul, deputații vor fi aleși numai pe trei luni, și numai pentru a crea reforma electorală. În chipul acesta guvernul ar avea mai puține cheltuieli cu alegerile.

Dela Români din Paris.

În seara de 20 Decembrie st. n. d-l Octav Tafrali a desvoltat în sala Voltaire, conferința d-sale: »Formațiunea neamului românesc«, aducând noi argumente istorice și filologice în combaterea cunoscutei teorii Rössler D-sa explică între altele, cu succes, proveniența în limba noastră a cuvintelor »biserică« și »jumătate« asupra cărora s'au emis atâtea păreri. Se știe, că d-l Tafrali a descoperit în biblioteca Sf. Geneviève din Paris un pasajiu referitor la Legenda »Sf. Dumitru, făcătorul de minuni«, pe care l'a publicat în »La revue Archeologique«. Comunicările d-sale au fost foarte interesante și ascultate cu mult interes.

Într-o altă ședință a Cercului, în sara de 27 Decembrie c. d-l Staicu Emil a vorbit despre »Români și Bulgari«. Analizând diferitele legături ce au existat între aceste două popoare din cele mai vechi timpuri ale existenței lor, conferențiarul ajunge la chestiunile de actualitate și se ocupă în special de proiectul podului de peste Dunăre. Un pod între Giurgiu și Ruscuc — spune d-sa — ar avea de prim efect paralizarea economică a portului Constanța în folosul portului Varna, cătră care s'ar face transitul direct prin Ruscuc. Din punct de vedere strategic țărml bulgăresc ar avea toate avantajile asupra țărmlui românesc.

D-sa spune, »să nu ne lăsăm adormiți de osanalele pe cari ni le cântă bulgarii, inspirați fiind de alții, cari sunt de o potrivă interesați să lupte împotriva dezvoltării noastre economice«. Un pod între Calafat și Vidin e tot ce putem accepta și dori.

E vorba ca »Cercul român« să publice în franțuzește o revistă prin care să se răspundă articolelor publicate în toate foile socialiste, grecești și maghiare din Paris și prin care să se dea lămuriri exacte asupra mișcării noastre intelectuale și economice.

E pe punct de a se forma o ligă franceză-italiano-română. Inițiativa au avut-o excursioniștii francezi cari ne-au vizitat în toamna anulul acesta. Se lucrează la statute.

Stările din Făgăraș.

(Un răspuns.)

— Urmare —

Abzicerea.

În adunarea municipală ordinară de toamnă, când s-au întregit prin alegere două posturi de vice-notar I și II comitatens, comisiunea candidatoare, în care eu am fost singurul român, cu toată insistința mea, nu a voit să pună în candidație nici un român. Am protestat și în adunare contra acestei proceduri, mai cu seamă pentru motivul, că unul din acești funcționari trebuie să predea obiectele de pertractat și românește și să ia procesul verbal al adunării în limba română.

Am argumentat și cu usul vechiu, că dacă protonotarul e ungar și nu știe românește, să se aleagă vicenotarul I-ii sau al II-lea român, care să știe perfect românește.

Nu s-a ținut seamă de dorința noastră

D-l Șerban face atunci declarația clasică, că »dacă nu s-au candidat români, să se fi candidat unguri din comitate. Parcă pentru noi românii nu este tot una, fie ungarul din comitatul nostru ori din Dobrițin, din Kecskemét, sau din Hâromszék.

Aruncă apoi în aer lozinca: »să abzicem din comisia administrativă!« Am declarat momentan că abzicerea aceasta nu are nici un sens.

Așa a și rămas, nedându-și nimenea dimisia. Că mai târziu s-ar fi decis abzicerea și că prin cine, când și unde, nici până în ziua de astăzi nu știu și n-am putut afla și nici nu s-a adus la cunoștință prin nimenea și mai puțin prin vreă persoană competentă, deamă de încredere. Sau să mi-se fi arătat o hotărâre în scris adusă iarăși de majoritatea membrilor comisiunei municipale sau de un for competent. Căci voința sau dorința d-lor Șerban-Recean și a unui sau doi sateliți ai d-lor nu am considerat-o nici până acum și nici pe viitor nu o voi considera de concluse valide ale clubului comitatens român sau a românilor.

Deci le contestez orice îndreptățire și competență de a hotări și a judeca numele clubului comitatens român și puțin de a vorbi în numele solidarității românești de aici.

Evident deci, cât de neadevărat de perfidă este aserțiunea d-lui corespondent Recean, »că toți românii au abzicerea« (!?) și că numai eu am »solidaritatea națională« (!?) Din conștientă pot zice, că toți românii au desaprobat socotila abzicere.

Da, am denegat solidaritatea noastră români, ci numai cu stimabiliile de d-nealor fiindcă am ținut și în abzicere un pas foarte greșit, lipsit de orice valoare politică și fără nici un scop și nici un rezultat. Am considerat și consider întreaga afacere a abzicerei de un simplu tertip, moștenit de d-lui Șerban care nu putea decât la blamajul complet, unde faptic ajuns.

Abzicerea d-lui Șerban și doi comitateni este fără nici un sens, deoarece dânsul advocat trebuia să știe, că comisiunea administrativă este prin lege astfel constituită, că voturile oficiale sunt în majoritate anume 11 ofițianți, față de 10 membri alesi. Deci chiar să fie 10 români, atunci nu se poate face nimic cu voturile. Trebuia să știe, că comisiunea administrativă este o instituțiune specială în fișă, ale cărei hotărâri nu cad sub influența adunării municipale.

Ce »nex causal«, ce logică poate deci, că pentru lucrurile întâmplătoare adunarea municipală, să abzici tocmai comisiunea administrativă? Și tocmai când în urma noii legi școlare și în purtare agresivă, samavolnică, și abuzivă a nesăbuitului inspector de școală, în care ședință vin propuneri și atacuri, și mai teroristice, îndreptate în contra școlilor românești și a învățătorilor noștri. Ce rost are abzicerea tocmai din comisiunea administrativă, care în foarte multe chestiuni vitale este forul al judecătoresc (afaceri de păduri, de abate de câmp și silvanale de dare etc.)

Căci dacă ar fi vorba de o rezistență pasivă, atunci ar fi trebuit să se țină conferință a tuturor membrilor români din congregație (cu excepția funcționarilor și notarilor), cari în caz de a cădea acord, să decidă abzicerea membrilor și toate comisiunile, chiar și din congregație.

Ce rost poate avea însă abzicerea tocmai și numai din comisiunea administrativă? Absolut nimic. Nu de abzicere ridicole, ci de luptă hotărâtă și fără văire e lipsă aici. Aceasta nu voesc să priceapă dn-ii abdicatți, căci pe d-l M. Recean nici odată nu l-am auzit să se căscat gura în comisia administrativă, chiar în chestiuni școlare. Slab soldat acela, care în loc să înceapă lupta față de — dosul.

Și e o credulitate foarte naivă și foarte mentalitate, să presupui, că când 4 membri români din comisia administrativă, ai zguduit poziția fișă nului la guvern și încă la un Andras

Tot atât de nenorocită e și cea

creștință pătimase în talentul ei, încă pe când nime n-o credea artistă. Mulțumi cu vorbe drăgălașe pe toți prietini din Italia, cari i-au arătat toate frumsețele artistice de acolo; mulțumeste mai cu căldură cetitorilor, cari i-au dat încrederea. »Tata se desnădădueste și el, căci nu mai vede chip de-a mă ajuta să plătesc așa de împovărătoare datorii«. Dar ea îi spune că mai este ceva, mai mare... și-i povestește despre premiul.

»Asta n-o cred. N-o să cred nici o dată de Academia suedează...« zice tată-său. »Dar se uită la mine și vede că-i adevărat. I se încrețesc cutele obrazului și în ochi îi se arată lacrimi.

»Ce să le spun celor cari au hotărât să-mi dea premiul și mi l-au și dat?« îl întreb. »Gândește, tată, nu-i vorba numai de bani și de cinst. E și credința adâncă în mine, care i-a făcut să mă aleagă în fața lumei întregi. Cum să le dovedesc mulțumirea?«

Tata stă și gândește nițel, apoi își șterge lacrimile de bucurie, se scutură și bate cu pumnul în brațul jețului.

»Ei, n-o să stau aci fără sfârșit și să desbat un lucru, la care nu-mi poate da nime răspuns nici pe pământ nici în cer« — zic eu. »Dacă ai luat premiul Nobel, nu mă mai îngrijesc de nimica. Asta e bucuria cea mai adevărată.«

»Maestate! Doamnelor și Domnilor! N-am putut găsi mai bun răspuns la întrebările mele, de-aceia mă mulțumesc să

vă rog să luați parte la strigătul de Skall (Trăiască!) ce-l scot pentru Academia suedează.

Irani și Inzi.

(Pesimiști și optimiști.)

A fost odată în patria de unde s-au despărțit dușmanii Iranii și Zenzii, cari multe mii de ani au trăit împreună ca rude de sânge și frați (Arya).

Nu Zarathustra (Zoroastru) e întemeietorul religiei, care-i poartă numele ei, pe la 900—800 în. de Hr., a vorbit în numele unui fel de a înțelege lumea și morala, mult mai vechiu. Zarathustra vorbește de întemeietorul mai vechiu al religiei și filosofiei, al căror apărător se face.

Limba Inzilor și a Iranilor sunt surori și a fost o vreme, când era o singură limbă și un singur popor, locuind munții Hindușu.

Inzii s-au coborât la vale pe Indus, încet-încet, în India; Iranii s-au întins spre Marea Caspică.

Leopold von Schroeder a fost de părere că ruptura acestui popor al Arylor în două bucăți dușmane s-a datorit unei neînțelegeri religioase.

În adevăr la Zenzi »devas«, înseamnă dăhuri rele; la Inzi dăhuri bune, zei, Indra, eroul-național al Inzilor, e la Zenzi, în Zendavesta, un demon, Indra, Andra

sau Angra. La Inzi Asura erau demonii, iar la Zenzi Ahura, (care e același cuvânt) era Zeul cel bun: Ahura mazdu.

Deci la Irameni s-a făcut o revoluție, privind ca rău ce socotiseră bine și dimpotrivă.

Zenzii cinsteau pe câni și pe măgari, pe cari Inzii îi disprețuiau și urau; soma, băutura sfântă a zeilor iradieni, o disprețuiau Zenzii și-o jertfeau zeilor răi, la locuri întunecoase și retrase.

Zenzii nu prețuiau filosofia, fuga de lume, înfrânarea, lepădarea de sine, nu dozeau mântuire din suferințele acestei lumi, — ci voiau bogăție, putere, biruință, fericire, slavă, și mulțumirea sufletului, sănătate, — cari toate izvoresc din Asha (orânduială). Ei prețuiau pe cei ce aveau casă, avere și copii, nu pe cei sărac și fără familie. Cel evlavios mergea după moarte în împărăția luminei, unde se ospătează cu bucatele cele mai dulci. Sănătate, lumină, adevăr alătuiesc înparația binelui; boală, faturnere, minciuna, a răului.

Religia Iranienilor s'a alcătuit din tot ce e mai protivnic celei iradiene.

Zarathustra zice într-un înt.:

»Vestesc pe cele două duhuri, cari au fost dela început, din cari cel sfânt a zis astfel cătră cel rău:

»Nimic nu poate împăca ideea noastră, nici învățătura, nici cugetarea; nimic nu poate împăca voința noastră, nici vorbele, nici faptele, nici principiile; nimic nu poate uni sufletele noastre.«

Aci s-a păstrat încă amintirea lui vechi, după cum s-a păstrat și la urmasii lui Zarathustra. De asemenea și la noi se ținea minte de lupta aceasta. Zenii vorbeau cu ură; Inzii, cu plângere.

Zenzii ziceau: »Ucideți-i cu saț. Cine e bun cu cei răi, e și el rău și face rău dușmanilor, capătă iubirea Ahura Mazda.

Inzii priviau de mult viața ca spre ispășire, nu spre plăcere. Pesimii era vechiu la ei, căci se vede în cele vechi vede. Grija lor de căpetenie era fa și iar jertfa, — ispășirea; dar mai după înfrângerea locuitorilor Indiei, aveau totul din belșug, atunci li-s'a dăsurat pesimismul. Inzii se caracterizau prin fantazie, care tinde la nebunie și tr'o simțire femeiască.

Iranii sunt bărbați tari, nesentimentali, practici, cari gustă viața și se desic de ea. La ei nu era filozofie, înaltă și metafizică adâncă. Urau fel și fi al Inzilor, căci duce la moarte. Le era dragă Samsara nu Nirvana.

Între Nietzsche și Zarathustra asemănare, căci amândoi au dus luptă potrivă moralei pesimiste, pe care Nietzsche o numește vampirism, ură în potrivă ței; căci, după el, ideea filosofică a nihilismului e venită din India, prin platon

apucătură »tactică« a d-lui Dr. Șerban, ca să părim sala de ședințe.

Am și părăsit-o de câte-va ori, și rezultatul ce-a fost? »Domnii« și-au făcut mendrele în draga voia lor, neconturbați de nime.

Iar efectul o nulă mare, ba ne-am făcut ridicoli.

Aceasta este oare chemarea unei opoziții conștii și demne, ca îndată ce nu merg lucrurile după voia ei, să o ia la sănătoasa, să părăsească terenul de luptă?

Oare ce era, dacă și ceilalți deputați naționaliști urmau »tactica« d-lui Șerban, și ocoliau parlamentul fiindcă nu i-au ales în comisiuni, ba au fost huiduiți în modul cel mai brutal. Se înțelege, d-l Șerban n-a fost părtaș la acestea, căci își vedea de afaceri.

Ce stări fericite ar fi fost pentru parlamentul din Viena, Praga, Pesta, etc., dacă ar fi avut tot opoziție ca d-nul Șerban!

Oare în contra fișpanului Bauszner, care își propusese nimicirea românilor, nu s-au făcut proteste, arătări, recuse și n-au mers deputații la Pesta? Și rezultatul ce a fost: întărirea poziției la guvern.

Abzicerea d-lui Șerban și soții nici foile românești (»Tribuna« și »Lupta«) nu au luat-o în serios. Când d-l Max. Recean mi-a prezentat nefericita hârtie de abzicere să o subscriu, eu, i-am declarat hotărât, că nu o subscriu din convingerile mai sus arătate, și pentru că nu am nici o încredere în ținuta politică a d-lui Șerban, nici în politica generală românească și nici în cea locală comitatensă, deoarece pe ambele terene alături neconsecvență a arătat, încât nu se poate să mai am încredere în nici o acțiune a sa politică. Și aceasta pe baza faptelor, cunoscute foarte bine și d-lui correspondent, încă mai bine ca mie, din cari spre dovedirea aserțiunilor mele numai câteva amintesc.

Este știut, că d-l Dr. Șerban a pășit pe terenul politic în iarna anului 1892, candidându-se de deputat în cercul Arpașului-de-jos, fără nici un program politic. Va să zică a spart solidaritatea națională atunci, când era mai necesară și mai puternică, numai de dragul mandatului, căci nici în vorbirile lui și nici în apelul adresat »cătră frații alegători din cercul Arpașului«, nu a făcut amintire de principii politice sau de program național.

A sprijinit apoi, — cu o mică întreprindere, — toate guvernele liberale, câte s-au urmat până la totala cădere a partidului liberal, chiar și atunci când d-l dep. Dr. Vlad proclamase activitatea și ajunsesse în diea cu program național.

Chiar și după ce nartidul național a declarat activitatea, d-l Șerban rămâne și mai departe țiszaist, făcând pe corțeșul lui Tisza Pista pe la Ugra, și candidează, față de candidatul oficios al partidului național, d-l Dr. Vasu, cu program țiszaist, sprijinit de aparatul oficios.

Prăbușindu-se total partidul țiszaist și venind alegeri nouă, de-odată ne pomemim, ca prin minune, cu d-l Șerban ca candidat »naționalist«. (!?)

(Observ, că prin toate aceste metamorfoze a o'becat după d-l Șerban, probatul său satelit, d-l Max. Recean. Și un astfel de om mai are încă cutezanța temerară, de a mai vorbi de »solidaritate națională« și de a mai face pe »criticul național«. Nu e paradoxal?)

Așteptam cu toții de la d-l Șerban, că va fi, ca deputat mai vechiu, unul dintre cei mai hotărâți, mai probați, mai conștinși (?) și mai expuși deputați naționali. Când colo ce să vezi?

În decurs de patru ani și mai bine, de când e deputat »naționalist«, demonstrative nu a luat parte la ședințele dietei și nici nu s-a expus nici odată pe nici un teren, în nici o chestie, în calitate de deputat »național«, cu toate că de multe-ori o promisese la început.

Ba ce e mai mult, îndată după alegerea sa de deputat »naționalist«, încă în aceeași zi, aleargă de la Arpaș la Făgăraș și se aruncă în tabăra lui Mikszáth, prietinelui său, care în scrierile lui batjocurise pe români, și face în calitate de deputat »naționalist« pe corțeșul țiszaist. Nu peste mult tot în calitate de deputat naționalist român, ia parte la banchetul kossuthist din 3(15) Martie, pentru ce însuși fișpanul l-a apostrofat, că ce caută ca deputat »naționalist«, la banchetul kossuthist?

Iar în congregația din Maiu a Făgărașului și-a făcut veselă propunere pentru banca autonomă maghiară, fără ca partidul sau clubul național să fi luat vre-o hotărâre în chestia aceasta.

Se înțelege, că nu putea lipsi dela votarea propunerii adictul său indispensabil, d-l Max. Recean.

Toate acestea nu se pot întineca cu mici »autorizații«, nici chiar cu teoria iertării »paricidiului«, atât de mult variată la o ocazie.

Noi românii ținem minte.

După toate acestea, mai putem noi avea încredere politică națională în d-l Șerban?

(Va urma).

Dr. I. Șanchea.

ȘTIRI.

— 31 Decembrie v.

Model... de oratorie, sânt aceste cuvinte ale părintelui prot. G. Șuta, scrise cu prilejul înmormântării lui Bunea:

»...Sufletul românimei a dat un țipet nou de durere și s'a cutremurat inima unui întreg popor la vestea, că a murit Dr. Augustin Bunea. O, binecuvântat să fie leagănul, în care s'a legănat un astfel de român. Inima lui fost'a plămuită din aur, care nu prinde rugină nici în aer străin. Sufletul lui fost'a ca stânca, pe care valurile o atacă în zadar; el rămâne firm și constant în principiile sale. Stelele de prima ordine se cunosc după lumină; oamenii aleși după geniu. Bărbat înfrățit cu adevărul, istoriograf distins, savant de greutate, orator neîntrecut, Român neînfrânt, cu Bunea s'au urcat în stalul canonic toate virtuțile ce ne trebuiesc. Astfel de figuri se întipăresc, în cel mai ascuns unghiu al inimilor, unde păstrăm sentimentele cele mai scumpe ale vieții noastre. Și acest bărbat se pogoară în groapă, când rodul muncii sale a fost recunoscut de cel mai înalt Areopag românesc. Ne doare pierderea lui, nu numai pentru trecut, ci mai ales pentru viitor. Că de când altarul bisericii s'a identificat, în luptele veacurilor, cu existența neamului românesc, oamenii, ca Bunea, pururea ne erau în lumină; la dânsii ne uităm, pe ei îi urmam.

Luptătorul ideilor mari a fost pururea Dr. Bunea, arma lui a fost legea și dreptatea, cari străluceau curate, ca razele soarelui prin farmecul caracterului său. El a tras o brazdă folositoare și dădătoare de roade în ogorul bisericii și al neamului. Cine ne va fi profetul, conducătorul? Căci în sufletul lui Bunea au fost înmă-nunchiate toate simțirile, dorurile și suferințele unui ream întreg. Și în asta a zăcut mărimea lui. Că ce e taina slăvirii oamenilor mari? Pentru ce-i încunjură dragostea unui neam întreg? Pentru că îndeplinesc lucruri mari? Ba! Cheia iubirei o aflăm în aceea, că în ei scotocesc în mod potențat gândirile, idealurile neamului. Individualitatea lor e un microcosmos. Poporul și vede în ei chipul său și asemănarea sa proprie. În ei se întrupează iubirea de biserică și neam, din sufletul lor sare scânteia ce aprinde și deșteaptă idealurile unui popor...«

Local. Reprezentația de seara de anul nou, ce o va da comitetul filial, s'a anunțat pe afișe. Invitări speciale nu se mai trimit. Pe afișe a rămas din întâmplare netipărit un rând; deviza: **TOA LETĂ SIMPLĂ!!!** — Programul serii rezervă o mulțime de clipe vesele publicului!

Din ovreu — catolic. Baronul Carol Hatvany-Deutsch, unul dintre cei mai mari capitaliști industriși din Budapesta, a trecut la catolicism, împreună cu toată familia sa. Naș a fost contele Paul Szapary. Botezul a fost pontificat de episcopul M. Kohl.

Kossuth — dinastic. Mai multe ziare maghiare atacă cu violență pe ministrul comerțului, Frantz Kossuth, pentru că în convorbirile sale cu împăratul, asupra crizei, numitul ministru a vorbit... nemțește și că a redactat în aceeași limbă scriptele oficiale cătră suveran, semnându-le cu formula »al Majestaței voastre prea supus și credincios ministru al comerțului«, etc. Kossuth desminte acestea, spunând, că a vorbit și scris ungurește, dar că este un vechiu uz, că la scrisorile ungurești adresate împăratului să se alătore și o traducere în limba germană...

La teatrul Național. Astăzi se va reprezenta pentru prima oară frumoasa comedie »Prostul«, în care cei mai de seamă artiști comici ai noștri au rolurile prime. »Prostul« este scrisă de celebrul autor

Ludwig Fulda și tradusă de d-na Sephia Nădejde. »Prostul« are o acțiune foarte bogată în episoade irezistibil de comice și în situațiuni de înaltă valoare psihologică și social-satirică. Cei cari au văzut la repetiție această piesă, vorbesc numai de creația extraordinară, pe care d-l N. Sorreanu interpretul »Prostului«, a făcut-o din interesantul și complexul tip »Justus«.

Scotus Viator, se află la Viena din timpul procesului Friedjung și vine des în cercurile românilor. El va pleca în curând la Spalato (Dalmatia), unde va rămânea mai mult timp pentru a învăța limba sârbo-croată. În cursul anului viitor Scotus Viator va învăța și limba română. În acest scop el se va stabili pentru mai multă vreme într-o localitate dela granița ungaro-română.

Invitare. Filiala societății pentru fond de teatru român din Mediaș va da o reprezentație corală-teatrală, cu concursul corului teologic din Sibiu, în 20 Ianuarie n. 1910.

Amenințare. Ungurul Ioan Varga, din Columbus, Ohio, a scris o epistolă episcopului Iulius Varossi, în care l-a amenințat, că el și 5 soți de ai lui, o să comită un atentat contra episcopului, dacă nu le trimite 3000 de coroane. Firește, episcopul a dat scrisoarea pe mâna procurorilor, cari au început proces asupra omului care în acest fel voia să șantajeze.

Din dreptul internațional. — »Nordeutsche Zeitung« publică o notă prin care amintește, că tribunalul central din Berlin, la cererea d-lui de Hellfeld și în virtutea unei hotărâri a tribunalului imperial din Tsing-Tao (japonez) a ordonat prărirea unei sume depusă de guvernul rus la o bancă din Berlin.

Nota aceasta adaugă: »Guvernul rus a formulat o plângere împotriva acestei proceduri ca potrivnică dreptului internațional. Ca în asemenea cazuri, cari s'au mai prezentat, ministrul de externe a ridicat în fața instanței un conflict de competență cu privire la sentința, care ordona prărirea. Guvernul rus s'a declarat de altfel gata a supune unui tribunal arbitral revendicările lui Hellfeld.«

Un juriconsult, doctorul Preuss, amintește că sub cancelariatul lui Bismarck, creditorii statului obținând oprirea fondurilor statului român depuse la o bancă germană, Bismarck a ridicat chestia competenței, care a fost rezolvată în favoarea României. Tot așa s'a întâmplat într'un caz identic, cu privire la Mexic.

Avansări în armată. De anul nou gregorian au fost avansați la gradul de sublocotenent în rezervă următorii aspiranți de ofițeri români: La arma infanteriei d-nii: Ștefan Boilor reg. 75, Alexandru Cienar 96, Octavian Cernea 64, Octavian Negruțiu 64, Dr. Romulus Boca 64, Maximilian Grecu 64 și Dr. Emil Monția 66. — La arma cavaleriei: Demetriu cav. de Goim la regim. 10 de ulani. — La arma artileriei: Valeriu Magdu reg. 36, Ladislau Bradiceanu 21, Aurel Greavu 20, Modest Scrabă 31, Virgil Ciacian 19, Demetriu Hociola 36, Dr. Titu Dragonescu 39, Alexandru Iancu 36 și Ioan Cosma 19.

Copiii să nu fumeze. Adunarea municipală a comitatului Bistrița-Năsăud a votat și primit unele statute de mare însemnătate, în cari se iau dispoziții însemnate contra copiilor sub 15 ani, cari fumează. Statutul comitatens declară, că din punct de vedere sanitar și siguranță contra focului, pe întreg teritoriul acelu comitat, este interzis copiilor, cari nu au ajuns etatea de 15 ani, ca aceia să poarte la dânsii tutun, țigări sau lemnușe (chibrite). Asemenea este interzis a se vinde unora ca aceștia celea amintite mai sus. Părintele, tutorul sau îngrijitorul este obligat a supraveghia aceasta în primul loc, iar acela care permite astfel de lucruri copiilor lor minori s'u le trece cu vederea, asemenea comite delict și se poate pedepsi până la suma de 100 coroane. În aceste cauze este competent a pedepsi în comunele mici și mari protopretorele, în a doua instanță del berează vicecomitatele, iar în forul al treilea ministru de interne. Acest statut ar fi foarte practic și salutar a se aduce din partea tuturor comitatelor, după ce știm cât este de lățită această patimă a fumatului, iar de alta câte nenorociri nu se întâmplă din pricină, că copiii poartă la sine chibrite.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat: a) *In loc de felicitări de Anul nou* dela D-nii și Doamnelor (din Brașov): prof. Dr. Josif Blaga 4 cor., învăț. Maria Gl. Popescu 2 cor., prof. Vas. Neaguțiu 2 cor., căpitan Silviu Pătiția 2 cor., preot milit. Gh. Darabant 5 cor., locoten.

Adrian Miculescu 3 cor., sublocot. Aurel Bogdan 2 cor., preot Dr. Vas. Saftu (de ziua sa onomastică) 5 cor., maior în penz. Vas. Literat 10 cor., D-l Mih. Ittu (Arad) 3 cor., d-l Gh. Comaniciu notar în penz. (Veneția de jos) 4 cor. b) D-l Iuliu Pop paroch în M. Örke a colectat la Sf. Nicolae 6 cor. d-na v. d. preoteasă Elena P. Craioveanu (Hălchiu) într'u amintirea iubitorilor ei răposați 6 cor.

Primească generoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.*

Meseriașii români din Turda vor da o reprezentație teatrală, Duminecă în 6 Februarie st. n. 1910. Se va juca »Pentru ochii lumii«, comedie în 2 acte de Labiche, localizată de Gil. — Dans.

Avis. Am onoare a vă aduce la cunoștință, cumcă am deschis cancelarie advocațională în Gărbău — Csáki Gorbó com. Szolnok Doboka. Cu stimă: *Dr. Victor Gael*, avocat.

Apollo Bioscop, Programul dn Vineri: Vanzătorul de portocale (dramă). Să nu ne însurăm (humor). Paris. Lyon. Marseilles (studii). Sincerul Bello (după natură). Beatrice Ceuce (dramă). Producția de struguri în Franța (col.). Sluga hipnotizând (humor). Castelul Sagan (studie). Indienii păcăliți (humor).

»In cancelaria advocațională Dr. Romul Boila, Diciosănmărtin, află aplicare momentană un candidat de avocat.«

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Ianuarie st. v. 1910

se deschide nou abonament la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii ziarului nostru, cu atât mai vărtos, că din pricina mulțimei restanțelor suferă foarte mult expediția regulată la ziarului. Rugăm din nou cu insistență ca să se reguleze abonamentul restant, almintreia va fi oprită trimiterea ziarului.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIUNEA.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 12 Ianuarie. Khuen Hederváry a spus, că va rezerva pentru sine portofoliul de interne. »Budapesti Hirlap« este informat că lista lui Lukács, rămâne și acuma, cu deosebire, că portofoliul de finanțe îl va ocupa Lukács, și cel de comerț eventual Hieronymi, în loc de Serényi.

Budapesta, 12 Ianuarie. — Mare senzație produce aici numirea deputatului Siegescu ca profesor universitar extraordinar la facultatea din Budapesta. Aceasta e una din ultimele isprăvi al contelui Apponyi, ministrul învățământului. Numirea pare cu atât mai ciudată cu cât e în contrast cu propunerea facultății.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Dr. Sever Dan.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

on celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Dela Tipografia „AURORA“ A. Todoran din Gherla-Szamosujvár

se pot comanda următoarele cărți apărute în edițiunea proprie:

Predici pentru Dumineci tom. I. de Iustin Popfiu	4.—	Gruia lui Novac	—20	și în procesiuni. Compusă de 2 preoți Murășeni din dieceza gr. cat. a Orădiei mari	—16	Micul mărgăritar sufletesc. Carte de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari, frumos ilustrată. Prețul unui exemplar legat	—
Cuvântări bisericesti la toate sărbătorile de peste an de I. Papiu	3.—	Horia lui Pinteza Viteazul	—12	Pilde și sfaturi pentru popor de I. Pop Reteganul	—60	Carte de rugăciuni pentru defăcerea de fermecături sau farmece	—
Cuvântări funebrele de Ioan Papiu	3.—	Ionel. Educațiunea unui bun eopil. Carte pentru părinți și alți educători de Vasiliu Gr. Borgovan (cu preț redus)	1.30	Proba de foc. Comedie într'un act de A. Kotzebue, localizată de Irina Socea-Bogdan	—38	Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școl. de ambele sexe. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar broșurat	—
Catechese pentru pruncii școlari de Tit Bud	—80	Indreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv de Vasiliu Gr. Borgovan (preț redus)	1.30	Probitatea în copilăria. Schițe din sfera educațiunii după Legouvė	—12	legată	—
Manual catehetic pentru primii ani școl. de B. Raț	—80	Influenta mândriei. Novelă de P. C. Z. Rovinar	—30	Reguli și sfaturi bune pentru pruncii școlari de Aron Boca Velchereanul	—16	50 exemplare legate	8.—
Dumnezeiasca liturgie a celui dintru sântii părint. lui nostru I. Chrisostom de I. Boroș	—50	Impărăția țiganilor de Aron Boca Velchierianul	—16	Renașterea limbii române de Gr. Sitași fasc. II. și III., fiștecare costă 80 fil. Ambele	1.40	10) exemplare legate	14.—
Rugăciunea D-lui Tatăl nostru espicată pe scurt de I. Boroș	—20	Jocul sătenilor români	—16	Românul în sat și la oaste de I. Pop Reteganul	—30	Visul P. C. Vergure Maria Prețul legat	—
Sfântul Antonie de Padua sau păneea săracilor	—20	Leonat cel tăuăr. Istoria în versuri de I. Pop Ret.	—20	Sfaturi de aur sau calea către fericire de A. B. V.	—50	Epistola D-lui Nostru Isus Christos. Prețul legat	—
Istoria P. C. V. Maria dela Nicula Izvorul îndurării sau Paraclisul P. C. Vergure Maria însoțit de mai multe rugăciuni frumoase	—20	Lira Bihorului. Balade populare de Antoniu Pop	—40	Sf. Rozariu de R. Cupar	—16		
Zidirea lumii, Adam și Eva și cele 12 Vineri mari	—16	Lira Sionului sau cântarea sărbătorilor. Poezii religioase-morale luate după S. Scriptură de A. B. V.	—50	Suspiu și Zămbire. Poezii în proză de Antoniu Pop	—80		
Amintirea din Grecia de Teodor Bulc preț foarte redus	—30	Merinde dela școală sau învățături pentru popor de G. Popa (preț redus)	—80	Starostele, adevă datini dela nunțile rom. Ardeleni	—30		
Schițe din Italia de T. Bulc preț foarte redus	—40	Miseriile sociale. Novelă de Paulina Rovinar	—30	Sfârșitul lumii sau vorbirea lui S. Ioan teologul cu Dumnezeu	—16		
Bocete, adevă cântări la morți de I. P. Reteganul	—80	Minunile P. C. Verg. Maria	—30	Țara norocului de A. Boca Velchereanul	—24		
Buchetul. Monolog comic de Ena Cabalistica sau Carte de noroc	—24	Musa Someșană. Poezii populare din jurul Nășăudului, culesse de Iuliu Bugariu	—50	Țiganul la mânăstire de Aron Boca Velchereanul	—16		
Cântul în școala populară de Iuliu Pop	—60	Numerii 76. și 77. Narațiune istorică după Wachsmann de P. Tanco	—40	Țiganul în rai de Aron Boca Velchereanul	—16		
Cartea Sf. Antoniu de Padua cu rugăciuni pe 9 Marți, broșurată 30 fil., legată frumos	—60	Nopti de iarnă. Novele. Tom. I. de G. Simu	1.20	Țiganul și magnatul de Aron Boca Velchereanul	—16		
Carte ilustrată de G. Simu	—40	Novele. Tomul I. de Vasiu Ranta Buticescu (reduc)	1.—	Tipic bisericesc de Tit Bud Vicar (preț redus)	1.50		
Cartea plugarilor sau povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, creșterea oilor etc.	—50	Nu mă uit. Versuri funebrele și iertăciuni	—50	Trandafiri și vioarele. Poezii populare de Ioan Pop Reteganul	—60		
Casa fermecată de Elena Fabian comedie într'un act pentru copii	—40	Omul. Noțiuni din anatomie și fis. de G. Cătană	—50	Zina Câmpiei de Aron Boca Velchereanul	—16		
Secretul castelului sau pățania duhului necurat de Teodor Tenuș, trad. de A. Todoran	—20	Omul și lumea. Cântări funebrele de Aron B. Velch.	—16	Dr. Pteancu și Bichigean. Gramatica latină pentru cl. I. și II. gimnazială	1.80		
Cântăreata, novelă de Dem. Dan	—30	O porție de vinars sau cum a urât Moise Moldoveanu vinarsul	—20	Dr. ăteancu și Bichigean. Carte de oetire latină pentru cl. I. și II. gimnazială	2.20		
Chiuturi de cari strigă feciorii în joc	—24	Opșaguri. Cât ciopite cât pilite și la lume împărțite de Ioan Pop Reteganul	—80	Rezultatele filozofiei de I. Papiu	—50		
Codrean craiul codrului de G. Simu	—16	Patimile D-lui și Mântuitorului Nostru Isus Christos	—30				
Cu vârful penei. Scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop I. Monoloage. II. Humor și satiră foarte petrecătoare	—80	Pământul fericirii or și mlosterile pentru cei morți	—30				
Din povestile lui Esop de Aron Boca Velchereanul	—16	Povestiri evlavioase sau viața sfinților	—30				
Dialogul țiganului cu S. Petru în poarta raiului de Aron Boca Velchierianul	—50	Păcală și Tândală de George Cătană	—16				
Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rus	—60	Parintele Niculae. Schițe din viața preoților de G. S.	—50				
Doine, lacrimi și suspine	—16	Pietatea populară română sau versuri evlavioase pentru cei ce merg la mânăstire, locuri sante	—				
Zile negre de Petrea dela Cluj	—30						
Felicitări în proză și poezie de George Simu	—40						

Din literatura populară de Domețiu Dogariu:

- Nr. 1. Moș Toma Bădicianu
- 2. Din viața unui haiduc Vlad hoțul
- 3. Insurătoarea soarelui
- 4. Fiul bucatăresei
- 5. Văcărelul
- 6. Diana, zina munților
- 7. Cinci dialoguri întocmite pentru pruncii școl.
- 8. Spiridon și Niculae, basm
- 9. Fiul Oii, basm
- 10. Povestiri și Anecdote popul.

Biblioteca teatrală a „Aurorei“

- Nr. 1. Calea dreaptă e cea mai bună. Comed. într'un act
- 2. Paza Maicii sfinte. Dramă în 4 acte
- 3. Otrava de hârciogii. Comedie într'un act
- 4. Pedepsirea vanității. Dramă într'un act
- 5. Discreție fără voiă. Comedie într'un act
- 6. Crescătorul. Comedie într'un act
- 7. Otrava femeiască. Comedie într'un act
- 8. Distrasii. Comed. într'un act
- 9. Ileana Cosinzana. Piesă teatrală într'un act
- 10. Pictorul fără voiă. Comedie într'un act
- 11. Teatrul la sat

Monoloage de Ant. Pop:

- Nr. 1. Pe neașteptate
- 2. Pentru ce am rămas flăcău bătrân
- 3. La anul nou
- 4. Ce nici prin minte nu mi-a trecut
- 5. O pățanie

Calendarul „AUROREI“ pe anul 1910. Prețul unui exemplar spedit franco cu posta 50 fil., 5 exemplare 2 co
 Tot de aici se pot procura și alte cărți literare și școlare române sau străine apărute ori și unde cu prețurile originale — fără urcare de pr
 Tipărituri școlare și alte tipărituri oficiale se află în deposit, precum și totfelul de recuise pentru școală și cancelarie.
 Cataloguri se trimt gratis și franco ori și cui.

Publicare de licitațiune.
 Pentru vinderea lemnelor, în parte preponderantă fag de pe un teritor de circa 370 jugăre, ce este situat în hotarul comunei Buzamez din Comitatul Szólnok-Doboka (posta și gara în Nagy-Flonda) și formează proprietatea fundațiunii Andrei Frink (Frâncu), se va ținea licitare publică orală și prin oferte date în scris, în Blaj la 17 Ianuarie 1910 st. n. la 10 oare înainte de amiază în cancelaria Administrațiunii centrale capitulare.
 Prețul de strigare este de 45 000 coroane.
 Condițiunile de licitare se pot vedea în Cancelaria Administrațiunii centrale capitulare în Blaj
 Cei ce doresc a licita sunt obligați a depune sau a plătura la oferta lor dat în scris, un vadiu de 4500 cor. în bani gata ori în hârtii de valoare notate la bursa din Budapesta, pe lângă declarațiunea că cunosc condițiunile de licitare.
 Blaj, în 15 Decembrie 1909.
 Administrațiunea cen'rală capitulară
 (889 — 2)

Cărămizi și țigle
 se află în magazinul nostru din **Bistrița, piața cailor Nr. 9,** cu următoarele prețuri:
 o mii de cărămizi { în magazin . . . 28 C.
 în wagon la gara d'n Bistrița . . . 34 C.
 o mii de țigle (șirepuri) { în magazin . . . 15 C.
 în wagon la gara d'n Bistrița . . . 16 C. 40 f.
 Cărămizile și țiglele (șirepuri) sunt de calitate superioară, lucrate și arse foarte bine, d'n ve-titul lut mălos ce se află în Bistrița.
 Comandele cu calea ferată se efectueșc prompt. Prețul se rambursează, dacă nu se statoroseșc altcum condițiunile de literare.
 Probe la cerere se trimt.
 Societatea acțiunară de cărămidărie în Bistrița (Beszterce).
 (708,22 — 20.)

Cursul la bursa din Viena.
 Din 11 Ianuarie n. 1910.

Renta ung. de aur 4%	114 20
Renta de orone ung. 4%	92 40
Imp. câ. ter. ung. în aur 3 1/2%	82 60
Imp. câil. fer. ung. în argint 4%	93 30
Bonuri rurale croate-slavone	94 —
Imp. ung. cu premii	217 —
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	155 —
Renta de hârtie austr. 4 1/10	94 95
Renta de argint austr. 4 1/10	94 75
Renta de aur austr. 4%	117 60
Renta de corone austr. 4%	94 95
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	85 60
Losuri din 1860	172 30
Acții de-ale Băncei ung. de credit	187 50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	789 50
Acții de-ale Băncei austro-ung.	1775 —
Nap leondori	19 10
Mărci imperiale germane	117 65
London vista	240 52

Cursul botei Brașov.
 Din 12 Ianuarie n. 1910

Bancnote rom. Comp. 1878	Vënd. 8 86
Argint român	18 70
Lira turcesci	21 50
Leus. franc. Albine 5% 100. —	21. 8)

«Romana»
 este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și aplicarea dansului nostru de salon.
 «Romana» dans de colônă în 5 figuri. Descrișă și espicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere (în loc de prefață) de **Tunaru din Dumbrău Popa.** — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.
 Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cole de note (musica «Romanei» cu espicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.
 «Romana» se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

A. J.